

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief? /Waarom nu voorgelegd?

Op 7 juli 2022 heeft de gemeenteraad de motie 'Koester wat je hebt' (22bb4950) aangenomen. Daarin wordt het college opgeroepen:

- Om samen met het Havenbedrijf en Cruise Port Rotterdam te onderzoeken of het mogelijk is de geschiedenis en ontwikkeling van de cruise sector op de Wilhelminapier in de buitenruimte zichtbaar te maken;
- Het plan van aanpak te rapporteren aan de Raad.

Deze brief geeft invulling aan de motie. Het bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een inventarisatie naar wat er al is en wordt gedaan;
- Een inventarisatie naar huidig aanwezige elementen op de Wilhelminapier die verwijzen naar de cruise en maritieme sector;
- Dit is met overzichtskaarten inzichtelijk gemaakt;
- Hierbij zijn ook betrokken de afdelingen Economie en Toerisme, Communicatie en Citybranding;
- De inventarisatie is afgestemd met Cruise Port Rotterdam (Havenbedrijf);
- Cultuur & Vliegwerk is benaderd om een voorstel te doen voor het nog beter zichtbaar maken van de historie op de Wilhelminapier;
- Het aanbieden van de uitkomsten aan uw Raad.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord 2022-2026: Eén stad

Toelichting:

De Wilhelminapier in Rotterdam is een iconische plek met een rijke geschiedenis. In de 19e en 20e eeuw was het een belangrijk vertrekpunt voor duizenden emigranten die via de Holland-Amerika Lijn naar een nieuw leven elders op de wereld vertrokken. In de meeste gevallen zagen ze hun oude wereld nooit meer terug. De Wilhelminakade werd in de volksmond daarom ook wel de 'Zakdoekjeskade' genoemd.

Hoewel de pier vandaag de dag een andere invulling kent dan vroeger, herinnert veel nog aan de bedrijvigheid van weleer. Bij een wandeling loop je langs de oude pakhuizen en zie je maritieme elementen als ventilatiekokers en bolders. En op de kop van de pier Hotel New York, het voormalige hoofdkantoor van de Holland Amerika Lijn (HAL). Naast deze duidelijk zichtbare verwijzingen zijn er ook een aantal die minder in het oog springen. Op kaart 1 en 2 in de bijlage is te zien wat op dit moment al aanwezig is op de Wilhelminapier, zoals de gebouwen, langs de kades en afbeeldingen of objecten aan de gevels.

Wat is/wordt er al gedaan?

Zowel in (aanloop) naar het jubileumjaar van de HAL in 2023, als daarna is er veel georganiseerd:

- CPR heeft samen met Stadsarchief Rotterdam meegewerkt aan een HAL film welke op alle schepen, tijdens cruises over de hele wereld, wordt gedraaid. Het toont de historie van de HAL en de start en verbondenheid met Rotterdam met een story line doorgroeiende naar het HAL van vandaag;
- In het voorjaar van 2025 zal net over de Rijnhavenbrug migratiemuseum Fenix worden geopend. Zij zullen ook aandacht besteden aan de historie van de Wilhelminapier en de HAL;
- Finding Your Roots: in samenwerking met Stadsarchief Rotterdam en Landverhuizersmuseum Fenix worden de oude passagierslijsten van de HAL (interactief gedigitaliseerd/ Launch in 2025 ná opening museum);
- Een deel van de bezoekers zal via metrostation Wilhelminakade naar Fenix wandelen. Fenix zal daarom de 'volledige' binnenkant van dit metrostation omturnen naar het thema migratie/ landverhuizers.
- Bij speciale vieringen, waaronder het jubileumjaar, worden er filmvertoningen, fotowedstrijd, muziek, ontvangsten etc. georganiseerd. Maar ook speciale hoezen voor de hekken onder de arcade op de pier, blauw/wit kleuren van HAL en CPR met uitingen zoals bijvoorbeeld 150 jaar HAL. En in samenwerking met ss Rotterdam een wandeling 'in de voetsporen van' HAL, Wilhelminapier en Katendrecht;
- Veel beroemde mensen zijn vertrokken uit Rotterdam. Hier doet Stadsarchief Rotterdam onderzoek naar, en in combinatie met museum & Finding Your Roots zullen deze verhalen worden benut.
- CPR is gestart met het onderzoeken wat muziek (musici) heeft betekend voor/in de passagiersvaart en welke invloeden dit heeft gehad. Denk daarbij aan alle nationaliteiten die uit Rotterdam vertrokken met hun muziek en zang, musici aan boord en invloeden van deze muziek. Dit in samenwerking met het Stadsarchief Rotterdam en RPhO.
- Voor Rotterdam Art Week 2024 is de etalage van de Cruiseterminal ingericht voor een tentoonstelling, hierin was aandacht voor de geschiedenis van Rotterdam en voor het gebied.
- De Wereldhavendagen, het grootste maritieme evenement van Nederland, vinden jaarlijks plaats op de Kop van Zuid.

Wat kan er nog?

De (tijdelijke) tentoonstelling in de etalage van de Cruiseterminal ter gelegenheid van de Rotterdam Art week 2024 is positief ontvangen en draagt bij aan het karakter van het gebied. In overleg met afdeling Vastgoed, als eigenaar/beheerder van het gebouw, is onderzocht hoe hier permanent invulling aan gegeven kan worden.

Cultuur en Vliegwerk, die ook betrokken was bij de tijdelijke invulling, is gevraagd hierover mee te denken.

Daaruit zijn twee voorstellen gekomen die afzonderlijk of gezamenlijk kunnen worden uitgevoerd:

1. Iconische foto op een iconische plek. Op een opvallende en goed zichtbare plek, de kop van Wilhelminakade 701, bevindt zich een afbeelding van een containerschip. Deze moderne plek zou een mooie plek zijn voor een historische foto. Deze optie is op korte termijn uitvoerbaar en is ook wenselijk in het kader van het aantrekkelijker maken van het gebied tussen de Cruiseterminal en het World Port Center (Baltimoreterrein). Het sluit goed aan bij de plannen die momenteel worden uitgewerkt voor het verbeteren van de inrichting van het Baltimoreterrein. Immers, dit is de entree van de stad vanaf het water gezien wanneer je aankomt en vertrekt middels een cruiseschip.
2. Foto-expo in de etalages van Wilhelminakade 701, het voormalig Scheepvaart en Transport College (STC). Om meer aandacht te genereren voor het historische karakter van de Wilhelminapier lijken de leegstaande etalages van Wilhelminakade 701, eventueel op den duur uitgebreid met de etalages van de Cruiseterminal, erg geschikt. De gemeente Rotterdam is eigenaar van dit gebouw en deze etalages liggen op de route van Metrohalte Wilhelminaplein en FENIX, waardoor er qua thema een looproute ontstaat. Deze looproute is zowel interessant voor toekomstige bezoekers van het nieuwe museum als voor andere passanten, zoals de passagiers van de cruiseschepen. Daarnaast zorgt het voor een meer aantrekkelijk straatbeeld dan de huidige leegstaande etalages. De twee etalages links van de draaideur lenen zich goed voor een historisch verhaal en beeld. De andere etalages rechts van de draaideur lenen zich goed voor beeldvullende fotografie met korte toelichting. Deze etalages zijn deels in gebruik door CPR, ivm de aanleg van Walstroom. Gezien de werkzaamheden daar is het voorstel om voor 8 etalages een flexibele expositie te maken, waardoor ze verplaatst kunnen worden van de ene etalage naar de andere en daardoor duurzamer zijn.

Naast historie vinden er ook nieuwe ontwikkelingen plaats op de Wilhelminapier. Een mooi voorbeeld daarvan is de aanleg van walstroom voor de cruiseschepen.

CPR onderzoekt hoe zij dit zichtbaar kan maken voor de bezoekers aan het gebied.

Dit toont hoe oud en nieuw samen kunnen gaan.

Concluderend

Uit de inventarisatie blijkt dat het maritiem verleden en de historie van de cruise middels diverse uiteenlopende elementen al duidelijk zichtbaar is en geborgd wordt door de langdurige samenwerking met, en aandacht hiervoor van, betrokken partijen als Rotterdam partners, CPR (Havenbedrijf) en/of andere ondernemers uit het gebied.

Met de voorgestelde opties kan het historische karakter van de Wilhelminapier nog beter zichtbaar worden gemaakt én kan een relatie worden gelegd tussen historie en heden.

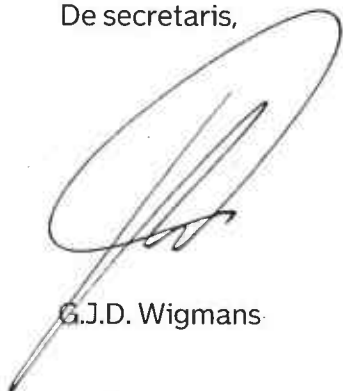
Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De kosten voor uitvoering van de bovengenoemde twee opties, te weten het aanbrengen van de foto op de kopgevel en het inrichten van de etalages, bedragen circa €40.000,- excl. BTW. Hiervoor is dekking binnen het programma Bestaande Stad.

Wij stellen hiermee voor de motie 'Koester wat je hebt' (22bb4950) als afgedaan te beschouwen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

b.c.

C.J. Schouten

Bijlage:

- 1) Wilhelminapier: zichtbaarheid van de cruise en maritiem verleden